



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

## Universitätsbibliothek Paderborn

**Martini Bonacinæ Vtrivsque Signatvræ Referendarii  
Compendium Omnium Operum de Theologia Morali,  
omnibusque conscientiæ nodis**

**Bonacina, Martino**

**Coloniæ Agrippinæ**

Decalogi VI. & IX. præceptum.

**urn:nbn:de:hbz:466:1-41152**



In rebus gravioribus, in quibus filius patri subditur, potest ei pater aliquid sub mortali peccato præcipere, Lopez. & vir uxori, Sot. l. 1 q. 6 art. 4. in fi. sed dominus in famulos, reliquamque familiam hanc vim non habet. Sot.

Filii genitoribus debent amorem, obedientiam, reverentiam. 1. Amor debet esse internus, & externo signo prodendus est; unde debent spiritali parentum necessitati pro viribus subvenire, & pia eorum legata, iis defunctis solvere; in corporalibus necessitatibus idem facere; & si graves, sive extremæ essent necessitates, peccarent mortaliter filii, si relictis parentibus, ad religionem convolarent; professique tenentur egredi, ut extremam parentum inopiam sublevent; in gravibus necessitatibus possunt egredi, petita, licet non obtenta, licentia; an autem teneantur, controversum est, vid. Victor. ad h. l. Filium extremæ parentum necessitati potius, quàm filiorum, opem ferre debere, probabilius est; contraria vero opinio sua etiam non caret probabilitate. 2. Quoad obedientiam, peccat mortiferè filius, patri in re gravi ad regimen domus, & ad bonos mores spectante, non obediens, præcipuè si ex contemptu & pertinacia id faciat. 3. Quoad reverentiam, percutiès patrem, injuriosè minans, maledicens, dedita opera verba in eum jactans ad insignem iram provocantia, lethali noxa corripitur: idem affirmes de patrem pauperem dedignantem. Si tamen filius ex patre cognito, grave damnum in vita, vel in honore, vel in rebus passurus esset, patrem negans mortiferè non peccaret; dum tamen animo patrem agnosceret, & inopem adjuvaret.

Sextum & nonum Decalogi præceptum: *Non mœcha-beris, &c, Non concupisces uxorem proximi tui.*

46. Hoc sexto & nono Decalogi præcepto non solum prohibetur adulterium, verum etiam quælibet alia carnalis copula extra legitimum matrimonii usum: imò etiam omnes alii actus, qui ad impudicam libidinem allicere & permoveere possunt, ut tactus, amplexus, oscula, locutiones, ornatus lascivi, litteræ amatoræ, &c. Neque solum prohibentur actus exteriores, verum etiam voluntas & affectus interior inordinatus rei venereæ. Et peccata quæ his præceptis prohibentur, sunt mortalia ex suo genere; neque ignorantia per se loquendo excusat in hac materia à peccato; neque



minæ, metus, vel timor infamiæ; excusaret tamen vis absoluta, quando qui vim patitur, animo non consentit, nec alio modo cooperatur ad peccatum. *tom. 2. circa sextum & in num Decalogi præceptum, disp. 8. quæst. unic. punct. 1. n. 1.*

Octavum Decalogi præceptum: *Non falsum testimonium dices.*

Vide v. *Mendacium.*

*Decima.*

1. Nomine *Decima* intelligitur quota bonorum debita Ecclesiæ ministris in ipsorum subsidium & sustentationem, quatenus hæc pars est indefinita, debetur jure naturæ & divino; ut verò est definita & determinata, v. g. ad decimam partem fructuum, debetur jure Ecclesiastico. *tom. 2. de præceptis Ecclesiæ, disp. ult. qu. 5. punct. 1. n. 1. & 3.*

2. Triplex est decima, personalis, prædialis & mixta. Personalis, est decima pars fructuum provenientium ex industria & opera personæ; ut ex mercatura, venatione, bello, ludo, &c. Prædialis seu realis, est quota fructuum, qui ex prædiis percipiuntur: ut est vinum, oleum, frumentum, olivæ, rapæ, poma, &c. Adverte decimam quæ debetur ex vinea non esse solvendam in uvis, sed in vino, quia fructus vineæ proprie consistunt in vino; & decimam prædialem debent non solum ex agro qui aliàscoli consueverat, verum etiam ex agro de recenti ad culturam redacto, & ex novalibus. *ib. punct. 2. nu. 1. & seq.*

3. Decima verò mixta est illa, quæ partim ex hominis industria, partim ex prædiis provenit, ut sunt fœtus animalium, qui partim ex pascuis, partim ex animalibus proveniunt interveniente hominum industria in illis alendis & custodiendis. *ib. nu. 3.*

4. Decimæ personales solvendæ sunt ab iis, qui sacramenta suscipiunt, & illi quidem Ecclesiæ, in qua sacramenta suscipiuntur, nisi aliter consuetudine receptum sit. Solvenda autem est decima omnium bonorum, quæ per industriam licitè acquiruntur; quamquam multi velint solvendam etiã de illicitè acquisitis, præcisa tamen circumstantia actum vitiantem. An verò denegari possint sacramenta non